

FENOMÉN PAMÁTKÁŘSKÉ ARCHITEKTURY POLOVIČATOST NEBO KONTEXT?

Student:

MGR. LUKÁŠ VEVERKA

Pracoviště:

ÚSTAV TEORIE A DĚJIN ARCHITEKTURY

1. ROČNÍK

Téma:

FENOMÉN "PAMÁTKÁŘSKÉ ARCHITEKTURY"
(NOVOSTAVEB V HISTORICKÉM PROSTŘEDÍ) VE
VZTAHU K ČINNOSTI STAVOPROJEKTU

Školitel:

PROF. ING. ARCH. PETR VORLÍK, PH.D.

Hodnota měst v jejich vrstevnatosti byla obecně přijata až v poválečné době. Zásahy do struktury měst těsně po válce lze označit za tradicionalistické a opatrné. V tomto ovzduší vzniká v rámci Stavoprojektu R-atiér a následně SÚRPMO. Jeho dějiny se stávají dějinami poválečné památkové praxe. V režii ústavních ateliérů se realizovala „památková výstavba“. Jejím cílem bylo respektovat historický vzhled sousedních staveb a stávajícího prostředí. Propojení tvůrčího architektonického přístupu s rekonstrukcemi památek dalo základ památkářské architektuře. Podřízením se okolí bylo možné dosáhnout jejího „zneviditelnění“, často na úkor výrazného rukopisu, a od roku 1956 i soudobých výtvarných názorů. Návrat modernistických principů způsobilo ještě výraznější vydělení z dobového vývoje. Koncept dvojí architektury, proto neustále provázela palčivá otázka, jak jej lze obhájit.

logo Státního ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů

Novostavby památkářské architektury byly citlivé, neutrální a vizuálně neproblematické. I proto jejich hodnocení kolísalo od obdivu až k pohrdání. Záležel na úhlu pohledu, zda se na realizaci dívá architekt, památkář nebo historik. Dobová kritika se zaměřovala na polovičatost. Ta umožňovala chránit historicky významný celek, ale ne ho obohacovat o nové kvality. Tato architektura tak byla v očích mnohých jen výplní, která nechala vyniknout historickým objektům v okolí. I proto je nutné fenomén zevrubně zmapovat, identifikovat stávající objekty a vytvořit alespoň základní databázi objektů.

Výzkumný ústav chorob revmatických v Praze, Ivan Šuhajík, 1982-1983

Výzkum se zaměří primárně na města s vyhlášenou MPR do roku 1990. Je nutné se zabývat výlučně novostavbami a pominout konverze, památkové obnovy a jiné zásahy zachovávající původní hmotovou podstatu objektů. Bez tohoto omezení by se jednalo o psaní dějin SÚRPMO. Nejedná se pouze o problém akademický, v některých případech mohou tyto novostavby aspirovat na památkovou ochranu. Je nutné předejít fenoménu dnešní doby – dožívání. I památkářské architektuře se dostává jen ojediněle soustavné péče. To v kombinaci s její největší devizou, nenápadností, láká mnohé investory k jejímu nahrazení. Potřeba teoretického zhodnocení je tedy zcela na místě pro tvorbu případných regulativů či metodických doporučení systému památkové péče.